

Bruxelles, 2 iulie 2019
(OR. en)

10154/19

ECOFIN 609
UEM 212
SOC 461
EMPL 350
COMPET 490
ENV 580
EDUC 296
RECH 329
ENER 333
JAI 690
FSTR 112
REGIO 148

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. Csie:	9925/19 - COM(2019) 501 final
Subiect:	Recomandare de RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2019 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Belgiei pentru 2019

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost revizuit și convenit de diferite comitete ale Consiliului, pe baza propunerii COM(2019) 501 final a Comisiei.

RECOMANDARE A CONSILIULUI

din ...

**privind Programul național de reformă al Belgiei pentru 2019 și care include un aviz al
Consiliului privind Programul de stabilitate al Belgiei pentru 2019**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121
alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea
supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special
articolul 5 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

întrucât:

- (1) La 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european de coordonare a politicilor economice pentru 2019. Comisia a ținut cont în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. Prioritățile Analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 21 martie 2019. De asemenea, la 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului², Raportul privind mecanismul de alertă, în care nu a identificat Belgia printre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost aprobată de Consiliul European la 21 martie 2019. La 9 aprilie 2019, Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro³ („Recomandarea din 2019 pentru zona euro”), care stabilește cinci recomandări pentru zona euro („recomandările pentru zona euro”).
- (2) În calitate de stat membru a cărui monedă este euro și având în vedere legăturile strânse dintre economii în cadrul uniunii economice și monetare, Belgia ar trebui să asigure punerea în aplicare integrală și în timp util a Recomandării din 2019 pentru zona euro, astfel cum se reflectă în recomandările 1-4 de mai jos. În special, o serie de măsuri vizând îmbunătățirea serviciilor vor contribui la punerea în aplicare a primei recomandări pentru zona euro în ceea ce privește reziliența piețelor serviciilor, o serie de măsuri vizând îmbunătățirea sustenabilității, eficienței și structurii finanțelor publice, precum și utilizarea veniturilor excepționale pentru reducerea datoriei publice vor contribui la punerea în aplicare a celei de a doua recomandări pentru zona euro în ceea ce privește sprijinirea investițiilor, îmbunătățirea finanțelor publice, refacerea rezervelor bugetare, iar o serie de măsuri vizând consolidarea eficacității politicilor în domeniul pieței forței de muncă vor contribui la punerea în aplicare a celei de a treia recomandări pentru zona euro în ceea ce privește sprijinirea tranzițiilor de succes pe piața forței de muncă.

² Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

³ JO C 136, 12.4.2019, p. 1.

- (3) Raportul de țară privind Belgia pentru 2019 a fost publicat la 27 februarie 2019. Acesta a evaluat progresele realizate de Belgia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice țării adoptate de Consiliu la 13 iulie 2018⁴, măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor specifice țării adoptate în anii anteriori, precum și progresele realizate în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020.
- (4) La 26 aprilie 2019, Belgia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2019 și Programul de stabilitate pentru 2019. Pentru a se ține seama de corelațiile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.
- (5) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost luate în considerare în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁵, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea dacă acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care se va prevala de dispoziția menționată anterior în orientările sale privind aplicarea măsurilor prin care se stabilește o corelație între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernare economică.

⁴ JO C 320, 10.9.2018, p. 1.

⁵ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

- (6) În prezent, Belgia face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere și al regulii privind datoria. În cadrul Programului său de stabilitate pentru 2019, guvernul prevede reducerea treptată a soldului total, de la un deficit de 0,7 % din produsul intern brut (PIB) în anul 2018 la 0,0 % din PIB în anul 2022. Pe baza soldului structural recalculat⁶, nu se preconizează că obiectivul bugetar pe termen mediu, care constă în obținerea unei poziții bugetare echilibrate din punct de vedere structural, va fi realizat în perioada acoperită de Programul de stabilitate pentru 2019. După ce a atins o valoare maximă de aproape 107 % din PIB în 2014 și a scăzut la 102 % din PIB în 2018, conform Programului de stabilitate pentru 2019, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va descrește la 94 % până în 2022. Scenariul macroeconomic care stă la baza acestor proiecții bugetare este plauzibil. În același timp însă, măsurile necesare pentru sprijinirea, începând cu 2020, a țințelor de deficit preconizate nu au fost detaliate, ceea ce contribuie la deteriorarea preconizată a soldului structural în 2020 în condițiile menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019.
- (7) La 5 iunie 2019, Comisia a emis un raport elaborat în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din tratat, ca urmare a nerespectării de către Belgia a regulii privind datoria în 2018. În urma evaluării tuturor factorilor relevanți, raportul a concluzionat că analiza actuală nu este pe deplin concludentă în ceea ce privește îndeplinirea criteriului datoriei, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/1997.

⁶ Soldul ajustat ciclic, excluzând măsurile cu caracter excepțional și pe cele temporare, recalculat de Comisie prin aplicarea metodologiei stabilite de comun acord.

- (8) În Programul său de stabilitate pentru 2019, Belgia confirmă cererea formulată în proiectul său de plan bugetar pentru 2019 de a beneficia de flexibilitate în cadrul componentei preventive, în temeiul „Poziției de consens privind flexibilitatea în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere” aprobată de Consiliu la 12 februarie 2016. Belgia a solicitat o abatere temporară de 0,5 % din PIB de la traiectoria de ajustare în vederea realizării obiectivului bugetar pe termen mediu, în vederea punerii în aplicare a unor reforme structurale majore cu impact pozitiv asupra sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice. Reformele structurale sunt: o reformă a sistemului de pensii, o „reorientare fiscală”, o reformă a impozitului pe profit, o reformă a pieței forței de muncă, precum și o reformă a administrației publice. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2019 confirmă faptul că Belgia respectă criteriul de referință minim în 2019, care prevede o marjă de siguranță în direcția respectării pragului de deficit de 3 % din PIB. Toate măsurile au fost complet legiferate, cu excepția reformei administrației publice. Dată fiind natura lor, în special în cazul reorientării fiscale și al reformei impozitului pe profit, există încă incertitudini legate de impactul lor pe termen scurt, având în vedere mai ales faptul că măsurile nu sunt neutre din punct de vedere bugetar, ceea ce a agravat poziția bugetară. Totuși, măsurile au îmbunătățit potențialul de creștere al economiei și au redus rata șomajului și riscurile de dezechilibre macroeconomice, având astfel un impact pozitiv asupra sustenabilității datoriei pe termen mediu și lung. Pe această bază, se poate considera în prezent că Belgia îndeplinește condițiile pentru a beneficia de abaterea temporară solicitată de 0,5 % din PIB în 2019, cu condiția să pună în aplicare, în mod adecvat, reformele convenite, lucru care va fi monitorizat în cadrul semestrului european.

- (9) Consiliul a adresat, la 13 iulie 2018, o recomandare Belgiei de a se asigura că rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete⁷ nu depășește 1,8 % în 2019, ceea ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,6 % din PIB. Întrucât Belgia îndeplinește condițiile pentru a beneficia de abaterea temporară solicitată de 0,5 % din PIB în temeiul clauzei privind reformele structurale, ajustarea structurală solicitată pentru 2019 poate fi redusă la 0,1 % din PIB, ceea ce corespunde unei rate de creștere nominală a cheltuielilor primare nete care nu depășește 2,8 % în 2019. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, există riscul unei abateri semnificative de la traiectoria de ajustare recomandată în vederea realizării obiectivului bugetar pe termen mediu, pentru anii 2018 și 2019, luați împreună.

⁷ Cheltuielile publice primare nete cuprind cheltuielile publice totale, mai puțin cheltuielile cu dobânzile, cheltuielile cu programele Uniunii care sunt acoperite integral din venituri provenite din fonduri ale Uniunii și modificările nediscreționare ale cheltuielilor cu prestațiile de șomaj. Formarea brută de capital fix finanțată la nivel național este repartizată de-a lungul unei perioade de patru ani. Sunt luate în calcul și măsurile discreționare privind veniturile sau creșterile veniturilor impuse prin lege. Măsurile cu caracter excepțional, atât pe partea de venituri, cât și pe partea de cheltuieli, sunt compensate.

- (10) În 2020, având în vedere ponderea de peste 60 % în PIB a datoriei publice a Belgiei și deviația estimată a PIB-ului de 0,1 %, rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete ar trebui să nu depășească 1,6 %, în acord cu ajustarea structurală de 0,6 % din PIB care derivă din matricea de cerințe pentru ajustare stabilită de comun acord în temeiul Pactului de stabilitate și de creștere. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, în ipoteza menținerii politicilor actuale, există riscul ca în 2020 să se înregistreze o abatere semnificativă de la această cerință. La prima vedere, nu este de așteptat ca Belgia să respecte regula privind datoria în 2019 și în 2020. În general, Consiliul este de părere că în 2019 ar trebui să fie luate măsurile necesare care să asigure respectarea dispozițiilor Pactului de stabilitate și de creștere. Ar fi important să se utilizeze orice venituri excepționale pentru a reduce și mai mult ponderea datoriei publice în PIB. Sustenabilitatea pe termen mediu și lung a finanțelor publice ale Belgiei continuă să fie pusă în pericol din cauza combinației dintre ponderea ridicată a datoriei în PIB și creșterea preconizată a costurilor legate de îmbătrânirea populației, în special a costurilor legate de pensii și de îngrijirea de lungă durată. O serie de reforme ale sistemului de pensii au fost legiferate în 2015. Acestea conduc la o creștere a vârstei legale de pensionare de la 65 la 66 de ani, începând din 2025 și respectiv la 67 de ani, începând din 2030. În plus, cerințele privind vârsta și vechimea necesare pentru a putea solicita pensionarea anticipată au devenit mai stricte. Cu toate acestea, cheltuielile publice pentru pensii tot ar urma să înregistreze o creștere cu 2,9 puncte procentuale din PIB în perioada 2016-2070, în special în următoarele două decenii. În plus, condițiile de pensionare anticipată pentru mai multe grupuri mari de funcționari rămân mai favorabile decât condițiile standard. Potrivit estimărilor, cheltuielile publice cu îngrijirea de lungă durată vor înregistra o creștere cu 1,7 puncte procentuale din PIB în perioada 2016-2070, ceea ce reprezintă o creștere peste medie, pornind deja de la unul dintre cele mai înalte niveluri din Uniune. Fragmentarea organizațională a serviciilor de îngrijire de lungă durată, cu competențe repartizate în prezent la diferite niveluri administrative, pune probleme pentru unele aspecte ale eficienței cheltuielilor. Prin urmare, impactul net al transferului recent de responsabilități nu este clar deocamdată. Consolidarea guvernantei ar contribui la creșterea urmărită în materie de eficiență. De asemenea, s-ar putea eventual optimiza combinația de tipuri de îngrijire, pentru a spori rentabilitatea sistemului de îngrijire de lungă durată.

- (11) Structura și eficiența cheltuielilor publice pot fi îmbunătățite pentru a face loc unor investiții publice mai mari. În pofida unei scăderi recente, cheltuielile totale ale Belgiei ca procent din PIB rămân printre cele mai ridicate din zona euro. Nivelul ridicat al cheltuielilor publice sugerează că există posibilitatea unei ajustări bugetare bazate mai mult pe cheltuieli. Având în vedere nivelul ridicat al cheltuielilor publice, rezultatele anumitor politici și calitatea anumitor servicii publice ridică probleme de rentabilitate. Analizele cheltuielilor și evaluările politicilor pot ajuta Belgia să prioritizeze și să îmbunătățească eficiența cheltuielilor publice. În plus, analizele cheltuielilor ar putea fi utilizate pentru a evalua eficiența sprijinului public indirect pentru cercetare și dezvoltare în întreprinderi. Ca procent din PIB, acest sprijin este unul dintre cele mai ridicate din Uniune și a continuat să crească anul trecut. Autoritățile federale și regionale și-au exprimat recent interesul pentru integrarea analizei cheltuielilor în mecanismul lor bugetar.
- (12) În prezent, coordonarea bugetară între entități nu este suficient de flexibilă pentru a face loc investițiilor publice în proiecte de anvergură. Este esențial să existe o coordonare bugetară efectivă în cazul unui stat federal precum Belgia, în care o mare parte din competențele legate de gestionarea cheltuielilor a fost transferată administrațiilor publice subnaționale. Nu există încă un acord oficial cu privire la obiectivele anuale la toate nivelurile de guvernare, în pofida acordului de cooperare semnat în 2013, iar acest fapt complică eforturile de coordonare bugetară. În contrast cu practica programelor de stabilitate anterioare, atunci când Comitetul de concertare a luat act de traiectoria bugetară, toate nivelurile de guvernare au aprobat traiectoria bugetară globală prezentată în Programul de stabilitate pentru 2018 și au sprijinit realizarea obiectivelor bugetare până în 2020 pentru toate nivelurile de guvernare. Deși această aprobare a adăugat credibilitate traiectoriei globale, nu a existat un acord formal privind obiectivele fiscal-bugetare anuale la fiecare nivel de guvernare. Lipsa unui acord privind obiectivele la fiecare nivel al guvernului poate submina viabilitatea traiectoriei globale către realizarea obiectivului pe termen mediu. În plus, acest lucru împiedică secțiunea privind necesarul de finanțare în sectorul public din Consiliul superior al finanțelor să monitorizeze în mod eficace respectarea acestor obiective. Programul de stabilitate pentru 2019 conține doar obiective bugetare globale și intermediare orientative, deoarece la 26 mai 2019 au avut loc alegerile la nivel federal și la nivelul regiunilor și comunităților.

- (13) Creșterea economică recentă a avut ca rezultat creșterea numărului de locuri de muncă și un nivel de ocupare a forței de muncă maxim pentru ultimii zece ani. Cu toate acestea, tranzițiile de la inactivitate sau șomaj la angajare rămân reduse, iar Belgia nu este pe cale să își realizeze obiectivul de ocupare a forței de muncă din cadrul Strategiei Europa 2020, de 73,2 %. Persistă disparități regionale puternice pe piața forței de muncă. În pofida unui declin constant în ultimii cinci ani, șomajul în rândul tinerilor la Bruxelles este cu mult peste media Uniunii. Participarea pe piața forței de muncă este scăzută pentru persoanele slab calificate, persoanele care provin dintr-un context de migrație, lucrătorii în vârstă și persoanele cu handicap, ceea ce sugerează că integrarea lor pe piața forței de muncă este împiedicată atât de factori structurali, cât și de factori specifici fiecărui grup, în timp ce măsurile de activare existente nu sunt la fel de eficiente pentru toate grupurile de populație. Rata de ocupare a lucrătorilor în vârstă (55-64 de ani) rămâne sub media Uniunii, iar decalajul față de media Uniunii rămâne ridicat în cazul celor de peste 60 de ani. Persoanele care provin dintr-un context de migrație, în special femeile, continuă să se confrunte cu un nivel mai ridicat al șomajului, cu rate de activitate mai scăzute, cu un risc mai mare de sărăcie în pofida faptului că sunt încadrate în muncă și cu situații în care ocupă locuri de muncă pentru care sunt supracalificate. Deși au fost luate unele măsuri de sprijinire a integrării nou-veniților și de combatere a discriminării, încă nu există o abordare coordonată pentru a soluționa provocările cu care se confruntă persoanele care provin dintr-un context de migrație. Pentru a soluționa problema participării scăzute pe piața forței de muncă, au fost luate măsuri ca parte a reformei pieței forței de muncă (supranumită „Jobs Deal”), dar impactul acestora nu a fost încă evaluat.
- (14) Există în continuare contrastimulente financiare importante care descurajează încadrarea în muncă. Deși reorientarea fiscală a redus sarcina fiscală asupra costului forței de muncă, aceasta rămâne ridicată, în medie, pentru toate persoanele cu venituri salariale, cu excepția lucrătorilor cu venituri salariale foarte mici (50 % din salariul mediu). Belgia rămâne singurul stat membru în care prestațiile de șomaj nu sunt limitate în timp, deși acestea scad treptat. Există contrastimulente financiare care descurajează persoanele aflate în concediu medical prelungit, persoanele cu handicap și persoanele care aduc al doilea venit în familie să lucreze cu normă întreagă. În special, părinții singuri (și, într-o mai mică măsură, cuplurile care au copii) au stimulente financiare limitate pentru a (re)începe să lucreze (cu normă întreagă), din cauza unei combinații între costuri și retragerea prestațiilor. În plus, pot apărea probleme de coordonare din cauza împărțirii responsabilităților în materie de protecție socială între nivelul federal, cel regional și cel local. Sistemul de securitate socială nu acoperă în mod oficial persoanele care desfășoară activități independente pentru prestațiile de șomaj, accidentele la locul de muncă și bolile profesionale.

- (15) Scăderea performanței educaționale în cadrul învățământului obligatoriu și existența unor disparități semnificative în cadrul sistemului de învățământ rămân un motiv de preocupare. Procentul de tineri care nu dețin competențe de bază poate fi îmbunătățit în special în Comunitatea franceză, unde acesta depășește media OCDE. Decalajul în ceea ce privește rezultatele școlare din cauza situației socioeconomice și a provenienței dintr-un context de migrație este ridicat. Cadrele didactice au nevoie de mai mult sprijin pentru a face față diversității. Rămâne valabilă necesitatea de a adapta dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice. Reformele menite să îmbunătățească rezultatele școlare și să diminueze disparitățile trebuie să fie intensificate pentru a stimula o creștere economică bazată pe cunoaștere, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și incluziunea socială. Se fac progrese în punerea în aplicare a „Pactului de excelență”, reforma școlară emblematică a Comunității franceze menită să amelioreze competențele de bază, eficiența și guvernanta și să reducă inegalitățile. Decretele privind organizarea muncii profesorilor, programa comună de bază în școli, statutul directorilor de școli și consolidarea cunoștințelor de limbă franceză a elevilor nou-veniți au fost adoptate și vor fi aplicabile începând din septembrie 2020. Comunitatea flamandă pune în aplicare unele reforme în învățământul secundar începând cu 2019/2020, însă monitorizarea timpurie a elevilor rămâne problematică. Impactul acestor reforme și măsuri va depinde în foarte mare măsură și de eficacitatea punerii în aplicare și a monitorizării lor. Parlamentul federal a redus vârsta la care începe învățământul obligatoriu de la șase la cinci ani. Având în vedere nivelurile deja ridicate ale cheltuielilor pentru educație, vor trebui implementate reforme cu un accent mai puternic pe creșterea eficienței și a eficacității sistemului, precum și pe capacitatea sa de a furniza competențe relevante pentru viitor și pentru piața forței de muncă.

- (16) Inadecvarea competențelor și mobilitatea scăzută a locurilor de muncă reprezintă un obstacol în calea creșterii numărului de locuri de muncă și a productivității. În pofida mai multor măsuri regionale și federale adoptate pentru a reduce deficitul de competențe și pentru a spori activarea, inclusiv a celor din reforma „Jobs Deal”, se observă o penurie de forță de muncă în mai multe sectoare, în special în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor, al construcțiilor și al sănătății. Creșterea sectorului construcțiilor este frânată de lipsa de competențe și de penuria de personal. Există nevoi importante în ceea ce privește recalificarea și perfecționarea competențelor forței de muncă în anumite sectoare. Participarea adulților la programe de educație și formare profesională și mobilitatea profesională sunt, de asemenea, scăzute. Competențele lingvistice slabe sunt o problemă importantă, în special la Bruxelles, unde aproximativ 50 % din ofertele de locuri de muncă necesită cunoașterea atât a limbii franceze, cât și a celei neerlandeze, potrivit Programului național de reformă pentru 2019. Rata de absolvire a învățământului terțiar este ridicată, dar există prea puțini absolvenți de științe, tehnologie, inginerie și matematică (STIM). În 2016, Belgia s-a situat pe locul 26 în Uniune la rata absolvenților de învățământ terțiar în domeniul STIM și a înregistrat o rată redusă pentru noii înscriși în facultățile de profil, în special în rândul femeilor. Flandra a înregistrat progrese în aplicarea generală a „Planului de acțiune STIM 2012-2020”, însă numărul absolvenților de învățământ secundar STIM pe filiere tehnice și profesionale a stagnat începând din 2010. Comunitatea franceză nu dispune de nicio strategie privind politici pentru încurajarea STIM și nu a implementat încă recent adoptata „Strategie pentru educația digitală” pentru școli. Penuria de specialiști care să aibă cunoștințe în domeniul antreprenoriatului și al științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii frânează dezvoltarea startupurilor. Nivelul general al competențelor digitale este bun, dar nu arată o tendință de îmbunătățire. Programul național de reformă pentru 2019 subliniază acordul dintre Flandra și Valonia și acordul preconizat între Flandra și regiunea Bruxelles-Capitală menite să îmbunătățească mobilitatea forței de muncă între regiuni.

- (17) Cercetarea și dezvoltarea sunt concentrate în câteva industrii, iar inovațiile nu se difuzează suficient către restul economiei, ceea ce frânează creșterea productivității. Cercetarea finanțată din fonduri publice pare să se situeze sub media Uniunii. În ceea ce privește cercetarea, dezvoltarea și inovarea, există, de asemenea, disparități regionale și subregionale. Pactul național pentru investiții strategice vede consolidarea digitalizării ca pe o modalitate promițătoare de stimulare a productivității și a capacității de inovare a Belgiei. Acest lucru necesită investiții în infrastructura digitală, inclusiv luarea de măsuri practice pentru implementarea cu succes a tehnologiei 5G și investiții în dezvoltarea capitalului uman și a spiritului antreprenorial, precum și o adoptare accelerată a tehnologiei digitale, în special de către acele firme care sunt în urmă.

- (18) Calitatea infrastructurii rutiere se deteriorează după ani de investiții publice reduse. În același timp, menținerea unei rețele extinse și dense nu pare a fi rentabilă pentru regiuni și pentru autoritățile locale. Drumurile belgiene sunt printre cele mai congestionate din Uniune. Infrastructura feroviară este densă și de bună calitate, însă finalizarea și modernizarea acesteia rămân o provocare. Se înregistrează aglomerații în special în jurul orașului Bruxelles și la accesul către porturile din Anvers și Zeebrugge. Sunt prevăzute investiții semnificative în infrastructura feroviară suburbană și în sistemele de semnalizare aferente, dar acestea sunt frânate în special de normele de alocare a bugetului între regiuni. În plus, stimulentele care denaturează concurența și barierele în calea concurenței și a investițiilor în serviciile de transport feroviar intern de călători și în serviciile de transport interurban cu autocarul limitează oferta și cererea de servicii de transport alternative colective și cu emisii reduse de carbon. Congestionarea din ce în ce mai mare se explică, în parte, prin creșterea continuă a numărului de autoturisme, stimulată de gratuitatea utilizării drumurilor, de deducerile pentru mașinile de serviciu și de taxele de mediu reduse. Nivelul ridicat al taxelor pe tranzacțiile cu bunuri imobile și sistemul cu mașini de serviciu descurajează mobilitatea. Calitatea serviciilor feroviare a scăzut, iar oferta de transport public urban și urban-rural ar putea fi îmbunătățită, în special în Valonia, unde transportul către locul de muncă reprezintă o constrângere majoră pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă. Potrivit Programului național de reformă pentru 2019, în toate regiunile sunt în curs de desfășurare investiții și reforme importante, în timp ce la nivel federal și în cooperare cu regiunile, finalizarea rețelei de căi ferate suburbane din jurul orașului Bruxelles progresează. Belgia a adoptat legea care deschide serviciile interne de transport feroviar, însă ponderea transportului de călători prestat în temeiul obligațiilor de serviciu public cu un contract atribuit direct rămâne foarte ridicată în Belgia. Operatorii privați de transport cu autobuzul nu au voie să opereze servicii de transport interurban cu autocarul. Reglementările pentru taximetrie variază de la o autoritate locală la alta. Deși regiunile și-au dezvoltat propriile planuri de mobilitate, coordonarea complexă împiedică o viziune coerentă asupra mobilității în interiorul Belgiei și probabil și asupra mobilității dintre Belgia și regiunile și orașele învecinate. Autoritatea de reglementare din domeniul feroviar și-ar putea extinde domeniul de aplicare a activităților sale de reglementare.

- (19) Sunt necesare investiții substanțiale pentru a sprijini tranziția energetică. Renovarea parcului imobiliar vechi, care datează de dinaintea introducerii normelor energetice, va contribui la realizarea obiectivelor de reducere a emisiilor pentru 2020 și 2030. Extinderea utilizării combustibililor alternativi este destul de lentă. Sunt necesare investiții majore în generarea de energie, în capacitatea de interconectare, în rețelele energetice inteligente, în instalațiile de stocare și în eficiența energetică.
- (20) În pofida eforturilor guvernului, sarcina administrativă și de reglementare pe care o suportă întreprinderile rămâne grea și afectează negativ spiritul antreprenorial. Impozitarea a fost simplificată pentru startupuri și pentru întreprinderile mici, dar rămâne complexă pentru investițiile financiare. Belgia și-a reformat legislația privind societățile comerciale, reducând numărul de forme juridice pentru societăți, facilitând comunicarea juridică electronică, reducând cerințele de capital minim și, în conformitate cu Programul național de reformă pentru 2019, reformând legislația în materie de insolvență pentru a include în special profesiile liberele. Însă în pofida acestor eforturi, autorizațiile de construcție se eliberează cu întârzieri mari, înregistrarea proprietăților este costisitoare, iar procedurile judiciare durează mult. Justiția administrativă se confruntă cu provocări din cauza lipsei de resurse și a duratei procedurilor, factori care produc întârzieri importante, în special la eliberarea autorizațiilor de construcție, dar și în cazul procedurilor de achiziții. În plus, coordonarea politicilor climatice, energetice, digitale și de transport este complexă și poate face obiectul unor îmbunătățiri. Cooperarea dintre autoritățile vamale și autoritățile de supraveghere a pieței este insuficientă, fapt care sporește riscul ca unele mărfuri neconforme să intre în Uniune prin frontierele belgiene. Evaluarea impactului ar putea fi mai bine integrată în procesul de elaborare a politicilor. Calitatea serviciilor publice digitale pentru întreprinderi este scăzută. Faptul că sistemul de justiție nu este încă digitalizat rămâne o provocare serioasă, în special în ceea ce privește colectarea datelor. Finalizarea digitalizării justiției este o condiție importantă pentru îmbunătățirea în continuare a calității sistemului judiciar, de exemplu pentru modernizarea proceselor operaționale și pentru o mai bună gestionare a resurselor umane și financiare în instanțe.

- (21) Obstacolele în calea concurenței și a investițiilor cu care se confruntă mai multe servicii pentru întreprinderi împiedică productivitatea și creșterea. Cotele de intrare ale noilor furnizori de servicii sunt semnificativ sub media Uniunii, în timp ce marjele de profit sunt peste media Uniunii. Indicatorul de restricționare al Comisiei arată că în Belgia cadrul de reglementare pentru contabili, consultanți fiscali, arhitecți și agenți imobiliari este considerabil mai restrictiv decât media Uniunii. O lege recent adoptată a introdus cerințe și mai stricte pentru agenții de brevetare. Biroul federal de planificare estimează că o reducere ambițioasă a sarcinii de reglementare pentru serviciile juridice, de contabilitate și de arhitectură ar crește productivitatea muncii. Onorariile reglementate ale notarilor pentru tranzacțiile imobiliare sunt semnificativ de mari, povară care se adaugă taxelor de înregistrare ridicate. Regiunile au reformat în mod inegal meseriile din domeniul artizanatului și al comerțului. Sectorul comerțului cu amănuntul se confruntă în continuare cu restricții operaționale care îi frânează productivitatea și descurajează investițiile. Sectorul supermarketurilor prezintă un nivel suboptim de concurență, în principal din cauza concentrării ridicate și a dinamicii scăzute în ceea ce privește intrarea și ieșirea de pe piață. Potrivit indicatorului privind restricționarea comerțului cu amănuntul, Belgia ocupă locul al șaselea în topul celor mai restrictive medii operaționale pentru comercianții cu amănuntul. Programul național de reformă pentru 2019 evidențiază reformele recente din regiunea Bruxelles-Capitală menite să faciliteze înființarea unităților de vânzare cu amănuntul. Piața telecomunicațiilor este caracterizată de un nivel ridicat de concentrare (accentuat și mai mult de o serie de preluări recente) și de o concurență slabă. Acest lucru este ilustrat și de prețurile relativ ridicate la serviciile fixe, față de prețurile din alte țări cu caracteristici similare. În rețelele fixe, piața cu amănuntul este caracterizată de duopoluri definite geografic formate din operatori tradiționali și operatori de rețele de cablu. Acest lucru poate crea obstacole în calea furnizării de către unii operatori a unor servicii grupate convergente fix-mobil. Programul național de reformă pentru 2019 subliniază faptul că a fost adoptată reforma legislației economice, menită să amelioreze conformitatea cu legislația concurenței și funcționarea Autorității belgiene de concurență prin eficientizarea procedurilor și reducerea riscului unor noi litigii în fața Tribunalului piețelor (*Cour des Marchés/Marktenhof*). Autoritatea belgiană de concurență dispune de resurse limitate în raport cu resursele autorităților de concurență din alte state membre.
- (22) Programarea fondurilor Uniunii pentru perioada 2021-2027 ar putea contribui la eliminarea unora dintre lacunele identificate în recomandări, în special în domeniile vizate de anexa D la raportul de țară pentru 2019. Acest lucru i-ar permite Belgiei să utilizeze în mod optim fondurile respective pentru sectoarele identificate, ținând seama de disparitățile regionale.

- (23) În contextul semestrului european 2019, Comisia a efectuat o analiză amplă a politicii economice a Belgiei, pe care a publicat-o în raportul de țară din 2019. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate pentru 2019 și Programul național de reformă pentru 2019, precum și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Belgiei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernantei economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Belgia, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.
- (24) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2019 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său⁸ se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos,

RECOMANDĂ ca, în 2019 și în 2020, Belgia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să se asigure că rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete nu va depăși 1,6 % în 2020, ceea ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,6 % din PIB. Să utilizeze veniturile excepționale pentru a accelera reducerea ponderii datoriei publice în PIB. Să continue reformele pentru a asigura sustenabilitatea fiscală a sistemului de îngrijire de lungă durată și a sistemului de pensii, inclusiv prin limitarea posibilităților de ieșire anticipată de pe piața forței de muncă. Să îmbunătățească structura și eficiența cheltuielilor publice, în special prin analize ale cheltuielilor și să amelioreze coordonarea politicilor fiscale de către toate nivelurile de guvernare, pentru a face loc investițiilor publice.
2. Să elimine contrastimentele pentru încadrarea în muncă și să sporească eficacitatea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, în special pentru lucrătorii slab calificați, pentru lucrătorii în vârstă și pentru persoanele provenite dintr-un context de migrație. Să îmbunătățească performanțele și caracterul incluziv al sistemelor de educație și de formare profesională și să reducă decalajul între competențe și cererea pieței.

⁸ Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

3. Să axeze politica economică în materie de investiții pe transportul durabil, inclusiv modernizarea infrastructurii feroviare, pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon, pe eficiența energetică și pe cercetare și inovare, în special în ceea ce privește digitalizarea, ținând seama de disparitățile regionale. Să soluționeze provocările din ce în ce mai mari legate de mobilitate, prin consolidarea stimulentei și eliminarea barierelor din calea creșterii cererii și ofertei de transport colectiv și cu emisii scăzute.
4. Să reducă sarcina de reglementare și pe cea administrativă pentru a stimula spiritul antreprenorial și pentru a elimina barierele din calea concurenței în domeniul serviciilor, în special al serviciilor de telecomunicații, al comerțului cu amănuntul și al serviciilor profesionale.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele
